

Ex-Libris de la
Biblioteca Central de la
Diputación Provincial de Barcelona.

CLEMENTINA ARDERIU

L'alta Llibertat

Poesies

BARCELONA

M C M X X

CLEMENTINA ARDERIU

L'alta Llibertat

Poesies

EDITORIAL CATALANA, S. A.
BARCELONA : MCMXX

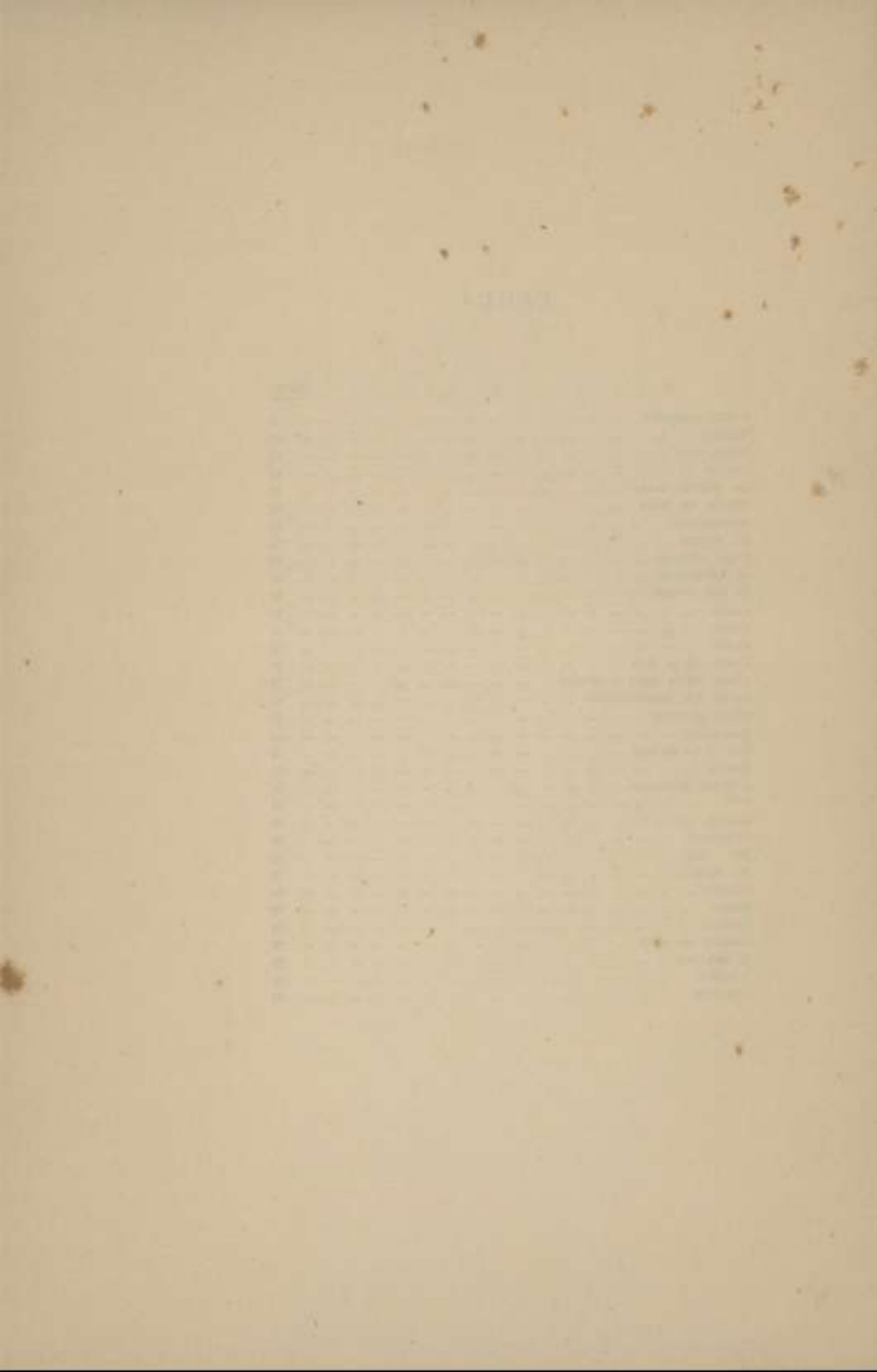
STAMPALE ANTICIPA

Libertà

Libertà

TAULA

	PAGE.
L'ALTA MENTRE	7
REFORM	11
FERRA, VENT	13
UN PI	15
LA IMATGE CLARA	17
TERESA DE JESÚS	19
ANACRÒNICA	21
LA COLLITA	23
PARLA L'ERFORA	25
IN MEMORIAM	27
EL MEU CARRER	29
CANÇÓ	31
CANÇÓ	33
CANÇÓ	35
CANÇÓ DE LA JOIA	37
CANÇÓ DE LA BELLA CONFIANÇA	39
CANÇÓ DEL PRESENTIMENT	41
CANÇÓ MENTADA	43
IMPRECACIÓ	45
CANT A LA SOLEDAT	49
ELEGIA	53
L'HUMIL MENDICANT	55
***	57
ELEGIA	59
COMPLAINTA	61
ELS OLLS	63
EL FENDÓS	65
CELORIA	67
BALADA	69
VOCACIÓ	73
BASTES DE PAPER	75
EL MARINER	77
L'HEBOI	79
DARRERIA	83

L'ALTA LLIBERTAT

LIBRARY

Senyor, per què a mi em donàveu
aquest gran contentament?
Si arreu és doló i lament
per què a mi sola em triàveu?

Vénen a mi els meus germans
duent-me tots una queixa;
i dubto de mi mateixa,
i em trobo sola entre tanta.

Tots han perdut o voldrien
el que no poden haver,
i jo, Senyor, no vull ré:
com mai ells ho capirien?

«Ets insensible, no tens
— diuen — ni l'urc d'ésser lliure.»
I jo els responc: «— Jo vull viure
a mercè de tots els vents:

si el mestral em futeja
me'n faig honor de lluitar;
quan el garbí em ve a besar
tot el sentit s'hi rabeja.»

I jo sé que em vindrà a occir
un vent entre les ventades,
que no m'ho dèieu debades
Vós, Senyor del meu morir.

I és perxò que cada dia
gusto de l'hora a pleret,
sense mica de calfred
ni por del mal que vindria.

(També dintre del dolor
hi ha la son lliberadora,
i aquella cosa que fóra
dolça, no fos el dolor.)

Perquè el món és cosa bella
si es mira amb ull amorós;
doneu-los ulls, Bondadós,
i una oberta finestrella.

Volgueu-los amorósir,
que, si bé d'amor calla,
la meitat jo els donaria
del que em donàveu a mi.

RETORN

Com un que afadigat i tot mesquí
després del feinejar de tot un dia,
se'n torna al seu casull, i res voldria
llevat d'un mos de pa i un bla dormir,
així jo feia via en mon camí.
I com ell só arribada i reposava
i deixava la son en mon coixí
i el mos prenia i me n'acontentava
i l'endemà era festa: vetaquí.

Ara però, és tot això debades:
la festa ja és passada, i el fatic.
Quan l'home aquell avui torna a les prades
mostra a sos ulls la gleba un verd més ric;
que al vespre començava d'anyorar-se
com qui fa dies que no veu l'amic.
I a mi suara em retornava esparsa
la recordança del fatic antic.

I el dolç repòs i les callades hores
també ja em començaven de pesar.
Clarò i desig vull a les meves vores,
i una eina de treball dintre la mà;
que l'esperit vigili ben alerta
i aturi l'importú que ve a tustar:
que si el Tedi trobava porta oberta,
mal més l'Amor seuria en mon llindar.

PASSA, VENT

Passa, vent, cosa sinistra,
qui et pogués mai deturar!
Tota la casa em fa trista
el teu malastruc xiular.

M'enfolleixes les colomes
allà dalt del colomar;
de l'arbre arrenques les pomes
molt abans de madurar;

i colltorces la florida
novella del roserar;
i estalles la margarida
—si vindrà si no vindrà—

A l'hort el planter m'aplanes
i em malmets el fonollar;
del llibre em gires les planes
com si em volguessis reptar.

I els papers treus de la taula
i me'ls llences a volar.
Si el jardí tingués un saule
com el faries plorar!

Ni finestra ni portella
res no hi val, tot és en va:
sempre et resta una clivella
per poder-te enforinyar.

Jo a ciutat no et coneixia
i ara m'ets tot casolà!
Véns a casa cada dia
i entres sense tustar.

UN PI

Jo llegia, jo llegia
— que dolça cosa és llegir —
Jo llegia en llengua estrangera
— només ne capia un bri —
Jo llegia de muntanyes,
de rius i del mar veí:
tota cosa m'era nova
i un pas m'obria un camí.
Jo era infant i ciutadana
d'una ciutat sense fi
on el sol és cosa rara;
— ai qui un clap ne pot tenir! —
No s'obria a la finestra
sinó un tros de cel mesquí,
i a la nit la lluminària
fa els estels empallidí.
D'altres verds jo no sabia
ni altres arbres coneguí,
que la palmera i el plàtan
i aquell roure que es neulí;
i jo em deia de vegades:
què cosa deu ésser un pi?

Doncs un dia a la muntanya
el meu pare em conduí:
mai podria recordar-ho
tantes coses que vagí:
només una que em colpia
— cap altra tant no em colpí —.
A un revolt de la sendera
un arbre em féu estremí:
— Pare, mira quin bell arbre!
— era alt, retallat i fi —
quin és aquest arbre, pare?
I féu mon pare: — És un pi.

Jo llegia, jo llegia
— que dolça cosa és llegí —,
i ja no m'eren ocultes
tantes coses com ahí:
coneixia la muntanya
i de cel més gran bocí;
aquella claror tan ampla
se n'entrava dintre mi.
I a ciutat jo retornava,
i a ciutat jo romanguí
i aquelles coses dels llibres
que no podia capí,
ara m'eren totes clares.
Clares com les veia allí
dintre la claror tan ampla
que embolcallava aquell pi.

LA IMATGE CLARA

Ara que el dolç amat amb mi fa via,
que molt s'és acalat el sospirar,
que no és quin camí se m'anuncia
sinó el goig de la mà dintre la mà.

Ara que tinc la casa assolellada,
lluny de les ombres i el carrers mesquins,
ara que em sento tan acompanyada
de la muntanya i els meus pins veïns;

ara que un tros de món veig sense noses
i em dic: davant dels ulls quin bé de Déu!—
ara que posseeixo tantes coses,
sento que al fons de tot no hi ha res meu.

No hi ha res meu, llevat d'aquesta imatge
que suara jo em feia dintre el pit.
— Tot el món dins de mi com el bagatge
incorpori i frement de l'esperit!

I em cal sè amiga de l'imatge clara,
i em cal així nodrir-la a bastament.
Què fóra de ma vida si la cara
em girava la joia del moment?

Si l'amat, el company que jo triava,
per la mort em jaquia sens remei?
si la porta dels ulls se m'enrocava
deixant mes hores nues de solei?

Per tu la voluntat se'm fa palesa,
imatge que em governes l'esperit:
fujo del baf cloït de niclesa
i esbatano les portes del sentit

a l'amplada del món que es descabdella,
a les coses més xiques i a les grans,
a les que són llunyanes com l'estrella
i les que són a prop com els germans;

a l'amor que l'amat personifica
i com el torb em pren i se m'enduu...
Esperà així la mort no em dol ni mica:
l'esperit viu d'allò que el cos li duu.

TERESA DE JESÚS

Aquest contentament de l'esperit,
Senyor, només de Vós pot arribar-me:
ni que la casa s'esfondrés de nit,
o que un mal somni em torturés el lit
ara ja res, Senyor, no pot torbar-me.

Mare Teresa humil m'ha assabentat
de mi i de Vós en les més altes coses;
i és ara l'esperit meravellat
d'aquella fortalesa de combat
que ella posava a fè esvair les noses.

I Vós, Senyor, la hi dàveu perquè al món
hi hagués qui anés tustant a cada porta
i ens descobrís els enemics on són:
que mai nosaltres no sabríem on
sens que ella ens ho digués, la dona forta.

I encara sempre ens resta el consirar,
i un núvol al davant que no es destríia;
ella, però, no ens deixa de la mà,
i aquesta cosa de diví que hi ha
al fons de tot vivent, i que canvia

multicairada al nostre seny eixut,
que es torna escoladissa en abastar-la,
ella ens la fa evident, que se li acut
llavors que l'esperit va més perdut,
i ens dóna la virtut de dominar-la.

De dominar-la sinó breus instants...
— me'n puniríeu si me'n gosés doldre? —
Mare Teresa, vostres llibres-santa
jo me'ls estimo com aquells germans
que amb un no-rè ens ho saben tot resoldre.

ANACREONTICA

Un dia Amor — ai trist
pertot sempre hi ha noses—
distret no havia vist
l'abella entre unes roses
i al dit va ser fiblat
perquè amb barroeria
l'havia despertat.
Amor enfolleït
pica de pens i plora,
no veu ningú a la vora
i vola i corre prest
a la gentil Citera
que sempre Amor espera.
«Oh mare, só perdut!
li diu: — Ai las, jo em moro!
No em renyis perquè ploro,
que m'ha picat al dit
aquell serpent petit

armat de fibló i ales
que abella per mon dol
ne diu el camperol.»
«Amor, això no és rē
—ella respon—i què
aquest fiblar d'abella,
si penses en aquella
ferida que sofreix
qui ton dardell fereix.»

LA COLLITA

Tal com tu, camperol,—tu que aplegues
altres rimes de blat al graner,
i a cop d'ull prou ne saps les fanegues,
però a tu mesurar-lo et convé,
i en ser dins la mesura el sacseges,
que atapit n'hi pot cabre un xic més—
jo ara faig sense angúnia ni enveges
de ma vida els reculls prímíssers.
I rebleixo canyissos i gerres,
i em sobrixen els cups de tant vi;
tot el fruit que ara em lleven mes terres
prou em paga la brega d'ahir.
I no temo ja els anys de malura
ni el roí que em furtés el cabal,
que dins meu jo faré amb tota cura
pel meu bé i mon record un casal.
Dolça casa tan clara i tan meva,
que ningú no n'hauria la clau!

L'esperit vetllarà sense treva
tant si és temps de tribull com de pau.
I la fruita em serà regalada
—cap mal vent no l'haurà corglaçat—
que és més dolça quan ja és arrugada,
i el vi vell devindrà ranciàt.

Tot això fantaseig no seria,
tot això fantaseig no serà,
que amb Dolor jo ma casa bastia
i altra obrera més hàbil no hi ha.

PARLA L'ESPOSA

Digues, amat, quin tort, quin mal
podries veure entre nosaltres,
si en nostres mans ja hi ha el senyal
i cap vergonya en nostres galtes?

Digues, amat, entre tu i jo
per què cap ombra es posaria,
si ja oblidàrem fins el sò
d'aquella veu que ens detenia?

Per què girar els ulls entorn,
i anar porucs en tota cosa,
si ens trobem purs en el migjorn
i ni un sol núvol ens fa nosa?

Res vull saber d'ombra i pecat:
servin llur mal feixugues portes;
tinguem, espòs, la llibertat
de redreçar les nostres tortes,

si és que cercant el dret camí
hem fet dreceres i marrades :
però no fem com el rei
que té les coses amagades.

Jo ja sóc teva i tu ja ets meu
i tot el món es queda fora.
Sigui només l'esguard de Déu
el que ens vigili i reпти alhora.

SONETES

Quan dany per dany, amor per amor,
antiga i nova, m'heu donat a veure,
heu fet de mi un món de dolor,
i heu fet de mi un món de veure.

Quin dolor, quin dolor, quin dolor,
quin dolor, quin dolor, quin dolor,
quin dolor, quin dolor, quin dolor,
quin dolor, quin dolor, quin dolor.

Quan dany per dany, amor per amor,
antiga i nova, m'heu donat a veure,
heu fet de mi un món de dolor,
i heu fet de mi un món de veure.

Quin dolor, quin dolor, quin dolor,
quin dolor, quin dolor, quin dolor,
quin dolor, quin dolor, quin dolor,
quin dolor, quin dolor, quin dolor.

IN MEMORIAM

E. P. R.

Mai la mel ni la llet ni les pomes amigues
que et nodreixin encara en la pau del teu hort,
no tindran la dolçor de les fruites antigues
que ara jeuen ocultes dins l'ample record.

Ni els camins a seguir no et duran meravelles
si has fet ja el tirany que ta passa abellí:
que les coses mai són tan profundes i belles,
com aquell primer cop que el desig les collí.

I quan fou que la Mort—la feresta, la dura—
ens rapia el baró que guià nostra fe,
en mancar-nos la seva presència pura
ens hem dit: ja cap altre en podrem mai haver.

Però el dia s'esmuny i la pau recomença;
no volguem escatir, que res sé ni tu saps,
sinó que ell ens fugí per una alta volença
i és una ombra paterna damunt nostres caps.

EL MEU CARRER

Pel meu carrer passa una gent estranya,
homes i dones, cadascú amb el feix;
pel meu carrer, que és dalt de la muntanya,
corren les aigües i molta herba hi creix.

Cada passant és abordat pels gossos,
pels rondadors i els sorruts guardians;
de tota porta van eixint caps rossos,
els nins petits i altres vallets més grans.

Al fons de tot, quan el carrer davalla,
s'obira el mar amb sa llur d'argent,
el nostre mar barceloní que calla
i és oblidat de tanta bona gent.

Es cosa rara si algun carro hi puja;
només sé d'un que ve cada matí
i passa a l'hora en què el dormir ja enuja
i és dolç el dringoleig que els ulls fa obrir.

Tothom com a pagès s'hi diu bon dia,
perquè tots semblen coneguts de temps;
s'hi senten cants de gall, crits d'establia
i fins i tot manta sentor de fems.

Però és el vent, que d'entrebanes no cura,
del meu carré el passejador fidel:
ell ve rabent, sols un moment s'atura
i des d'aquí llença son clam al cel.

CANÇÓ

Canto pel goig que em fa cantar
i perquè em prengui qui em voldria;
canto perquè no puc servir
tanta de joia a casa mia.

Tota per tots i tal com só,
que d'altra guisa no en sabria;
tota per tots en ma cançó
damunt la terra on jo neixia.

Damunt la terra que alça un clam
i esqueixa el vel que l'oprimia,
i a les germanes dona un ram
de l'olivera que floria.

Canto, que enllac del món on fos
cantar com ara no podria.

CANÇÓ

Mai no sé el que jo faria,
mai no sé el que jo faré;
doneu-me'n, Senyor, la guia,
digueu-me què podrà ser.

La ment arreu és enduta
com jaquida al grat del vent;
ací la plana és eixuta,
allà és el sol massa ardent.

Senyó, aquest errà és debades,
que no en trec sinó fatic:
per tantes vies marrades
doneu-me la mà d'amic.

I si aquesta que tinc ara
tampoc no l'he de seguir,
feu-me la senyal ben clara
i cerqueu-me altre camí.

CANÇÓ

Jo faig els versos per virtut
d'aquell més dolç per mi que l'aire;
que amb ell mos versos he viscut
i me'ls coneix caire per caire.

Jo faig els versos per l'amat
que me'ls entén i me'ls estima,
i en paga em dóna, enamorat,
un bes per cada nova rima.

Jo faig els versos per l'espòs
que me'ls acull com la fillada
que fos sortida del meu cos
i molt de mi hi hagués posada.

Jo per al mestre ara els faria,
que quan tenia alguna por
fes versos—din—amiga mia,
que cada dia els fas millor.

CANÇÓ DE LA JOIA

La dolça fortuna mia
que alegres mon casal nu!
Si mai la dolor venia,
oh Joia, fortuna mia,
obre-li la porta tu.

Mes ans no fugis ma estada
ciny-me, et prego, de record,
i deixa lliure l'entrada
a tota mala ventada
i a tot auguri de mort.

Que en tant ma fortuna dura
— ets a prop, dolor, o ets lluny? —
jo em vull llençar sense cura
dins l'abís de ma ventura,
on res no em torba ni em puny.

Oh dolça fortuna mia,
jo ja no temo ningú!
Si mai la dolor venia,
oh Joia, fortuna mia,
obre-li la porta tu.

CANÇÓ DE LA BELLA CONFIANÇA

A l'amat he donades
totes les claus;
jo tinc totes les seves
i fem les paus.

Però resta una cambra
al fons del fons
on entrar no podríem
ni breus segons.

Tantes forces ocultes,
tants pensaments
allà dins són escàpols
a tots moments!

Bé seria debades
sotjar-hi un poc:
l'aldarull colpiria
més que no un roc.

Contentem-nos d'una ombra
o d'un ressò.
Que ell es dugui els seus comptes
com me'ls duc jo.

CANÇÓ DEL PRESENTIMENT

Si pressento la mudança
entremig del meu costum,
és que alguna cosa hi dansa.
Serà boira, serà llum?

Ara sóc com el qui es llença
dins la nau al mar pregon:
prou la ruta és dins sa pensa,
mes la fi, qui sap a on.

Esperança no em fa nosa,
m'ha dut sempre a bon camí,
i en parlar-me ella una cosa
me l'havia de complir.

Per això en tinc alegria
sens que en sàpiga rè cert:
missatger que ella m'envia
son missatge ja ha complert.

CANÇÓ MANYAGA

Si una dolça feblesa m'escau
jo diré com me plauen les roses;
si una dolça feblesa m'escau
jo ho diria si goses no goses.

Com l'infant que ja sap que és petit
i se'n val amb ingènua malícia;
que ara em sento el voler arraulit,
pres tot ell d'un desig de carícia.

I seré una doneta només
tota plena de planys i de noses,
i quan vingui l'amat amb son bez
li diré com me plauen les roses.

IMPRECACIÓ

De cantar-te jo he provat,
mar avara, mar impia;
jo la rima he percaçat
per lloar-te, i no podia.

Jo volia dir un gran plany
i una veritat oberta;
però tu que ets tota engany
feies ma paraula incerta.

Ara, irada, sols diré
tot el mal que en tu s'ajaça:
tots els vels t'esquinçaré,
vels inútils de bagassa.

Un moment per ton encís
jo t'hauria dat ma vida:
— «lluny la gorga, cristall llis,
vull la mar ben enfurida!» —

deia, i era vora teu
esperant tes ones braves.
Tu, però, ni vora el freu
mai la joia no me'n daves.

No havies sinó el bleixar
i el trencadís a la costa,
i el teu remoreig tan bla,
sempre igual, com fet a posta.

Però com l'infant al bres,
amb l'astúcia tu em prenies:
jo he pensat en tu només
dies, dies i més dies.

Comparar-te jo he gosat
a les coses més amades:
la sina m'has recordat
maternal, que amb engronxades

m'adormia pacient
una, dues i mil voltes.
Ton besar suau i ardent
ha junyit, que anaven soltes,

les besades que he gustat
—sobre el cos que vol delícia—
sent l'amat al meu costat.
Gust de bes i de carícia

que tu em dones com ningú.
I aquell oblit de les coses
com si tot el món fos tu
i els companys sols fossin noses.

Tota teva m'he sentit,
ton poder d'encís guanyava.
Oh la mort, el dolç oblit,
dins tes aigües com sotjava!

Però el clar costum humil
m'allunyava de tes vores;
ara veig com fores vil
i metzineres tes hores.

I l'horror del negre fons
veig, i el pecat que ens aferra...
No vull més temptacions
que les que em doni la terra.

Mar que esborres tos camins,
vull sentir-me les petjades
que ressonin terra endins,
on no arribin marinades.

Perquè sento que un no rê
que em vingués de tu per l'aire,
trencaria aquest volé
que és fort, però no ho és gaire.

CANT A LA SOLEDAT

Soledat, com ets poblada,
qui et diria buida a tu!
pobre de qui t'ha blasmada,
i com deu sentir-se nu!
L'animeta ben malalta
deu tenir, i algun corcò,
que tu que ets tan bella i alta,
soledat, li facis por.
Jo he gustat ta companyia
tant de temps dins el desert,
que ara que la vida mia
ja ha trobat el seu cobert,
sento una vaga recança
d'haver-te perdut un poc:
soledat, en ma mudança
tu ja veus que poc em moc.

Com abans que amb tu vagava
dins mi els records prenen torn.
Tots els morts que jo comptava
tu me'ls aplegues entorn.
I ara em parlen com solien,
més fidels però i menys vans;
rê no em diuen d'allà on nien,
ni blasmen de llurs germans;
només retreuen les hores
que amb mi passaren captius
i m'endolceixen les vores
—ara plores, ara rius.

Després que en lenta corrua
els morts ja se'n són anats,
de nou el brogit s'anua;
però ve que tu el combats,
soledat. I és per l'oïda
que conec el món humil,
llavors que apar adormida
la gran cridadissa vil.
Sento les veus reposades
de tantes vides com són,
xiques veus insospitades
venint de qui sap a on.
I jo poso tota cura
a no esbullà el dolç concert:
que no hi ha joia més pura
que senti amb el cor obert.

I suara encontradissa
te m'has fet, oh soledat!
Pels camins i entre bardissa
un nou bé m'has ensenyat:
els ocells que Déu posava,
vol i cant amorosit.
Per la merla començava,

i el verdum de bec petit;
la puput tan virolada
se m'esqueia a mig camí,
i el voltor d'ala allargada
fou per tu que el coneguí.

Ben amiga et sóc encara,
soledat del bell repòs;
ta virtut ma vida amara,
i m'ets cara com l'espòs.
Perquè amb ell puc estimar-te
sense haver malmirament:
si quelcom de mi l'aparta
tu me'l tornes simplement;
i en ser d'ins la casa pia
que bastirem per amor,
me l'atanses cada dia
per si comencés l'enyor.
D'un abraç fet d'encantària
ciny-nos bé fins a la fi:
drets, com fita solitària
que hom encontra a mig camí.

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AT HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

RECEIVED
JAN 10 1900
FROM THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AT HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AT HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

ELEGIA

Oh Mort que ets tan amatent
que mai no et fugí la presa!
Darrera de ta escomesa
a cada porta un lament.
I a cada lleu moviment
aquella por de topar-te,
que el teu record no s'aparta
i ens torba sempre la ment.

Tant ens voltaves davant
— ahir finava l'amiga,
avui la serventa antiga,
demà quins altres seran? —
que alhora amb els que se'n van
un poc de nosaltres fina;
fas com l'artera veïna:
cada dia un pas avant.

I al llarg d'aquest lent finar
debades l'ànima espera,
com pensarosa hostalera
que mai no veu arribar
qui magnifiqui el seu pa;
i en tant els hostes se'n vénen
i passen i no s'entenen
i memòria no en restà.

Però tu hi tornes sovint,
oh freda, a la nostra estada,
i ens la fas tota poblada
de morts, sense dir-nos quin
hauràs triat en venint
quan novament ens arribes;
ara ens els portes a estibes,
més de deu i més de vint.

I aquests són inconeguts
— que els prens en llunyanes terres,
entre les brunes desferres,
damunt dels conreus perduts.—
Oh els cossos que et són venuts
per les obscures renyines!
Oh mans folles i mesquines
que te'ls donen ja retuts!

I als ulls del nostre esperit
van passant tots cada dia,
i una nova cortesia
— gest de tant pregon sentit
que ens torna l'esguard humit —
et fem ara tots alhora,
perquè ens anunciis l'hora
de la nostra última nit.

L'HUMIL HEROISME

Dones, anem, que ara ve el dia,
traiem domassos a orejar:
tot ve dient que ara ja sia
l'hora que el cor poruc sotjà.
Siguem encar la dona forta,
la que tot fent l'endrecament
va vigilant per si la porta
cedia al pas d'estranya gent.
Totes tenim memòria clara
—l'avi ho contava en nits d'estiu—
d'alguna feta de suara
on alguna ávia nostra viu.
Una n'hi hagué en la meva branca
que fou heroica amb gest humil:
tingué un missatge dins sa tanca
—ai, si el copsés l'enemic vil!—
I estant en guerra ben encesa,
presa la vila i el portal,
passava amb tota gentileza
amb el missatge al davantal.
I al bell damunt guarnit havia
una minestra pel marit:

—On va la flor de minyonia?—
—A dû el dinar, si sou servit—

Que cadascuna membri ara
de sa nissaga la millor.
Ningú de forces sia avara;
per què i de quí tindriem por?
Tant d'esperà ens ha fet maselles,
ja no tenim rancúnia al cor?
Debades conto coses velles:
totes l'espurna que no mor
al fons de tot tenim servada,
tal com un llum viu i candent.
Cal només una rufacada
per començà un abrandament.

* * *

Poeta, sovintejo els teus recers
per si quelcom de tu se m'encomana,
i els mots, abans que el llibre jo tanqués
ja em dansen a l'entorn una sardana.
I resto esbalaida dreta al mig
amb el cap cot i la mirada lenta...
Música dolça i ondulant trepig
que passa i torna mentre el cor esmenta.

ELEGIA

Pidoleu mercè d'amor
i jo en tinc l'ànima plena:
reposeu, no tot ho emmena
vent sonor.

Si l'amor no fos com és
ara el do jo us en faria:
jo us pogués donar metgia
si pogués.

Fos per mi que el gran consol
pogués seure'us a la vora
i ésse' amic i amada a l'hora
que esteu sol.

Deia jo—que el vostre plany
«sense amic i sense amada»
tant m'havia trasbalsada—
ja fa un any.

Però un dubte m'estremí
i ma ploma no fou lliure:
ara que heu jaquit el viure
ja ho puc dir

COMPLANTA

Encara vos faré un plany,
Senyor, i un prec vos faria.
¿Per què arran de ma via
tan jolosa i sense engany,
feu passà aquesta corrua
de gent que me'n ve disgust?
Cada dia es fa més just
el món on jo em sento nua.
Cada dia un desencís
em tanca una nova porta
—l'amiga aquella tan forta
ja ha tombat dintre l'abís;
i aquella altra que jo creia
pura com lliri d'olor
us jaquí un moment, Senyor,
i tot d'una també queia—
I entorn només malvestat:
l'home per l'home una fera.
Oh el temps aquell que jo era
sense angúnia de pecat!

D'aleshores quantes fites
 marcava el dolò en mon sí!
 Implacable Temps mesquí,
 torbes l'ànima i l'agites.
 Tots els teus ensenyaments
 són a preu tan alt que esvera:
 mon tresor de primavera
 ja no és meu, ets tu qui el tens.
 Cada dia mica a mica
 prens de mi el millor que hi ha.
 Senyor, doneu-me la mà,
 que em sento molt pobra i xica.
 Salveu-me el meu dolç recer,
 únic soplúig de ma vida;
 que si Ell em fes fallida
 —Senyó, és mon tot i mon bé!—
 jo no fóra ja altra cosa
 sinó un cos dintre l'espai
 condemnat a no ser mai
 res més que una trista nosa.

ELS ULLS

Amo els ulls de tot vivent
per damunt de tota cosa:
no hi ha nosa
prou llisquent
que m'allunyi dels ulls de la gent.

Si el maligne em vol temptar,
jo sé prou com ho faria:
sentiria
que un mirà
ja em té tota i em pren i se'n va.

No hi valdria cap consol,
penitència, vels ni cendra;
sinó pendre
nou consol
d'altres ulls que em copsessin al volt.

Que no és prou aquest esguard
—qui en diria la dolçura?—
que fulgura
i m'és part.
Els teus ulls, amat meu, Déu te'ls guard!

Que no és prou, tant com l'estim,
per salvar-me. L'encantària
solitària
d'un abim
dins cada ull tots nosaltres tenim.

I jo en cerco el fons gemat
on s'escorre una aigua mansa,
i no em cansa
el combat,
mal la brossa m'hagués ja nafrat.

Ulls que cerquen altres ulls,
ulls com folles brimarades,
vergassades,
i abriulls;
i els discrets i els pregonos tristos ulls.

Són els ulls de tot vivent
una bona, bella cosa,
sense nosa.
Vagament
sento em mi tots els ulls de la gent.

EL PENDÍS

Jo deia ahir:
ésse' i sentir,
fortuna rara.
Per què la gent—rosec mesquí—
no se n'amara
d'ésse' i sentir?
I era per mi
goig pur. Mes ara,

per un pendís
rodoladís
jo faig ma via.
Un pas amunt i en llisco sis.
Si defallia,
per mon pendís
tan dret i llis
rodolaria.

Si em vull salvar,
bé cal pujar
sens mirà enrera.
En l'aire sols puc esguardar,
que en la vorera
l'herba es secà
i es revoltà
sa cabellera.

I els arbres són
d'un son pregon
la immòbil presa:
tot el brancam acota el front,
i gran feresa
dins mi es difon.
Sóc no sé on,
rê se'm palesa.

Rê ni ningú
no se m'enduu.
La mà amorosa,
l'esguard serè i el pas segû,
la remorosa
parla d'algú
que al cor tan nu
fos benorosa,

tot, lentament,
sens frisament,
fuig de ma ruta.
Pel món tingués com el morent
l'ànima eixuta,
i aquell frement
deseiximent
que res no immuta!

GELOSIA

Dubte no, que malversa el cabal
amuntegat de bona hora en ma via.
Resti, però, Gelosia, que val
tant com amor i li fa companyia.

Amb qui em parteixo el pa i la sal,
Dubte no, Gelosia.

Ella fou qui em vessà dintre el cor
ombra de mort en saber-me amorosa.
I jo en mos braços l'estrenyo més fort
d'ençà que ens ronda la Mort bellicosa.

La gelosia de la mort
la porto al cor infosa.

Oh l'esguard que barreres no tem
i gualta a lloure una sina poncella!
Dubte vil, tu vas fent alçaprem:
ell trobaria altra sina més bella?

Ma gelosia és de bell tremp,
és glavi i és rodella.

Amistat me'l furtà a bastament;
ell, l'estimat, de l'amic fou la presa.
Mes Gelosia es dreçava amatent:
«Pren-lo si et lleu, però tem ma escomesa.»

Sia amistat un foc ardent
i jo la brasa encesa.

I també cridaria a combat
aquesta força que es mou dins sa testa.
Cap pensament eixirà del tancat
que no el copsés Gelosia feresta.

Si Gelosia és el meu fat,
jo me'n faré una festa.

BALADA

Trobo una rosa pel camí,
— és massa bella! —
la roja flor damunt el si
d'una donzella.
Però si et tempta posseir
la meravella
jo la duria fins aquí,
la rosa i ella.

D'amor per tu
llevat de mi
no en té ningú.

De fruita et mostra un bell paner
la dona artera,
i gira i tomba pel carrer
guaitant enrera.
Però de tu jo em captindré,
i amb l'encisera
de tu la fruita apartaré
— la mala quera —

D'amor per tu
jo te'n duré
com no ningú.

Sobre el meu pit tu vas collir
la rosa bella,
la flor d'amor tu vas tenir
d'una donzella.
Ara que el fruit ja és colorí
oh meravella!
pren-me per fruita i rosa a mi
i oblida a ella.

D'amor per tu
com és en mi
no en té ningú.

INTERPRETACIONS DE
RABINDRANATH TAGORE

INTERPRETATIONS DE
RABINDRANATH TAGORE

VOCACIÓ

Matí que a l'escola anava,
trobo el marxant que cridava:
—Oh la gent d'aquests camins!
d'argent, cristall i robins
aixorques i braçalets!—
Ell no tem calors ni freds,
i sempre va a la ventura;
res l'apressa ni el detura;
no ha de tornà a casa a l'hora
ni sap si és lluny o a la vora.
Oh mare! Si jo fos gran
¡com me faria marxant
per passar-me tot el dia
cridant la mercaderia!

Quan l'escola ja he deixat,
veig a través del reixat
de la casa del veí
el jardiné en el jardí.
I ell fa allí tot el que vol,

passa el dia sota el sol,
mou a plaer l'aixadell,
i ningú no cura d'ell,
i planta l'herba i la sega,
i es mulla el vestit quan rega,
i es taca de pols i cava,
i veu que ningú el renyava.
Jo em faria jardiner
si tal com ell pogués fer.

¡Oh aquell guardià de nit
que arriba quan entro al llit,
i es passeja avall i amunt
sense reposar un punt!
(Allavors que la farola
a la carretera és sola,
tan alta com un gegant
i amb un ull de diamant.)
Ell va i ve amb l'ombra seva;
mai va al llit ni mai se lleva.
Fos jo guardià serener
per fer la nit al carrer,
i empaitar, sense hebre mal,
les ombres amb el fanal.

BARQUES DE PAPER

Riu avall, com cada dia,
van mes barques de paper.
Una, dues... més n'hi hauria
si més n'abastava a fer.

I els poso a totes per marca
amb grosses lletres el nom;
el meu nom a cada barca,
perquè el sàpiga tothom.

Elles van ben atapides,
mes barquetes, al matí,
amb les flors que jo he collides
de bon' hora en mon jardí.

Són les poncelles de l'alba
amb el calze encara humit,
arribant a terra salva
quan ja tombarà la nit.

Llenço al riu les barques franques,
i en alçar-me i esguardar
veig com unes veles blanques
els tènues núvols passar.

Jo no sé quin germà els llença
del cel, aire avall, d'un vol,
perquè en tan bella avinença
llisquin amb el meu estol.

De nit, que el cap s'arrecera
dins els braços, somniant
veig passà en llarga filera
mos vaixells vogant, vogant...

Sota la nit estellada
voguen lluny, més lluny i més...
nauxer que els mena, una fada;
l'estiba, somnis lleugers.

EL MARINER

Quant de temps que fa,
— dies i setmanes —
que Madhu té al moll
la barca atracada,
amb l'estiba a punt,
i branda que branda.
Si ell me la deixés,
jo l'aparellava
amb cent rems alats
i cinc velas blanques.
No aniria pas
a mercats ni a tràfecs;
perquè lluny jo hi sé
l'illa de les fades:
l'enronden set mars,
tretze rius l'amaren.

Però en ton recó
tu no ploris, mare,
que jo no faré
com féu Ramatxandra
que trigà tants anys
a tornar a casa.
Seré com el rei
d'aquella rondalla;
i duré al vaixell
tot el que m'hi càpiga.
També el meu amic
jo vull emmenar-me'n.
I al lluny cercarem
l'illa de les fades:
l'enronden set mars,
tretze rius l'amaren.

Farem vela en ser
que ilustregi l'alba.
Al migdia quan
tu estaràs banyant-te
nosaltres serem
ja a un altre reialme.
Passarem el gual,
deixarem la plana.
En pondre's el sol
ja ens tindràs a casa.
De tot el que hem vist
te'n faré contalla.
Perquè lluny jo hi sé
l'illa de les fades:
l'enronden set mars,
tretze rius l'amaren.

L'HEROI

Figura't, mare, que fem un viatge
i terra estranya passem de camí:
tu vas seguida dalt d'un palanquí,
i jo a cavall, a l'estrep, com un patge.
El sol es pon i la fosca ja es fa,
i és el desert gris i nu davant nostre.
Tu dius: «Fill meu, on hem 'nat a parar?»
I la basarda et canviava el rostre.
Però jo et dic, i el meu dir és segur:
«Pensa, mareta, que el teu fill va amb tu.»

El camí estret i retort va allargant-se;
tot terra és ple d'abriulls feridors.
Ja el ramaders han cercat el redós
pel bestiar que de péixer-se es cansa.
I cada volta la terra i el cel
són més obscurs, i un no sap on camina,
i tot es veu com darrera d'un vel.
De sobte tu, fent senyal, em dius: «Vina,
digues, fill meu, què deu ser aquell llum
que es mou allà amb son estela de fum?»

Un crit feréstec la tenebra esquinça,
i ens ve damunt una allau de bergants.
Dins ta cabina tu invoques els sants
i t'arrauleixes tota pobra i minsa.
Tots els esclaus que et portaven, covards,
fugen corrents i a tu et deixen en terra
i s'arreceren darrera d'un arc.
Però jo et dic, ans de fè el crit de guerra:
«Mare, no temis, confia tu en mi;
no temis, mare, que jo sóc aquí.»

Armats de llances punyents i venables,
els assassins, amb el cap esbullat,
són cada cop més a prop de combat.
Llavors jo els dic: «Ni un pas més, miserables!
Si l'avanceu us encalça la mort!»
Amb un ahuc de bell nou s'abalancen.
I tu convulsa, amb la mà sobre el cor,
«Fill meu—em dius— fuig per Déu, que s'atansen!»
I jo responc: «Mira, mare, si és poc;
mira'm bé, mare, i veuràs cada cop.»

Puny l'esperó, i el meu cavall s'abriva.
Del xoc ressonen l'espasa i l'escut.
Xiscla el combat com un mal bufarut.
Qui no el segà la mort, fugint l'esquiva.
Tu mentrestant, angoixosa pel fill,
tota soleta, ja et creus que finava.
I té, jo torno i et faig: «El perill
passà.» I tot sagno de la lluita brava.
I surts, i em beses, i m'estrenys, dient:
«Oh fill, com m'has salvat! I que ets valent!»

.. Tantes coses i coses cada dia
passen al món que un no en sap el perquè,
doncs, i una feta així, vés a saber,

una vegada no s'esdevindria?
«Qui s'ho creuria—diria el germà—
Jo que el tenia per tan poca vida!
Si sembla un conte de vora el fogari»
I els vilatans hi darien oïda
tots admirats: «Pobra dama, ja és sort,
de ser-hi el nen, que si no, hauria mort!»

DARRERIA

Darrera el declinar d'aquest solell
naixerà un altre sol més bell?
o dins ma errant fortuna
seré l'eterna amiga de la lluna?

Vindrà la nit que entela tot esguard
i tornarà el meu pit covard?
o aquesta posta encesa
voldrà donar-me força i escomesa?

Com la calma regolfa en els carrers
quan ja han passat els baladrers,
serà per mi vinguda
l'hora en què tota cosa esdevé muda?

O com fins ara, d'un demà lluent
podré esperà el feliç advent,
mentre mon cant que plana
cap blasme inútil ni mercè demana?

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

RECEIVED
JAN 10 1964
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

DIPUTACIÓN PROVINCIAL
DE BARCELONA 8ta

BIBLIOTECA CENTRAL

Reg. 394,241

Sig. 833. 5

419 " Ard.

Preu: 5 pessetes

Biblioteca de Catalunya

83-82

13531

